

Vlaams
Parlement

vergadering **C304**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 1 juni 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over duurzaam internationaal ondernemen – 3435 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Gwendolyn Rutten aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de interceptie door Wit-Rusland van een vliegtuig van Ryanair – 3556 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de kaping van een vliegtuig en de arrestatie van een journalist door het Wit-Russische regime – 3558 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de sancties tegen Wit-Rusland naar aanleiding van het onrechtmatig omleiden van vlucht FR4978 naar Minsk – 3573 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het gekaapte vliegtuig boven Wit-Rusland – 3576 (2020-2021)	6
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de inspraak van Vlaanderen in Europa en de hervorming van het samenwerkingsakkoord van 1994 – 3639 (2020-2021)	12

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over duurzaam internationaal ondernemen
– 3435 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Even terug heeft de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) een nieuwe advies over duurzaam internationaal ondernemen gepubliceerd. In dat advies bevestigen de sociale partners dat het verduurzamen van internationaal ondernemen en 'due diligence' hoog op de agenda moeten blijven, en dat Vlaanderen een toekomstgericht beleid rond duurzaam ketenbeheer moet uitrollen. Om dit waar te maken, focust de SERV zich op meerdere pistes: een verdere ondersteuning van het ondernemingsleven voor initiatieven rond due diligence en een brede sensibilisering rond het thema; wetgevende initiatieven binnen een internationaal speelveld; duurzame overheidsaankopen; een multistakeholdersamenwerking voor sectorconvenanten; en onderzoek en monitoring als basis voor een effectievere beleidsaanpak. Ik wil het vandaag graag met u hebben over piste 1, namelijk een verdere ondersteuning van het ondernemingsleven voor initiatieven rond due diligence en een brede sensibilisering rond het thema, en piste 2, namelijk wetgevende initiatieven binnen een internationaal speelveld.

De overheid heeft een belangrijke rol inzake sensibilisering, informeren en ondersteunen en helpen. De overheid moet de ondersteuning om rond het thema van duurzaam internationaal ondernemen en due diligence te ondernemen, vooral toegankelijker maken voor kmo's. Daarnaast moeten de goeie praktijken van ondernemingen beter erkend worden.

Daarnaast is het ook van belang dat bij een keuze over eventuele wetgevende initiatieven steeds rekening wordt gehouden met de Europese en internationale context. Het is belangrijk dat een 'level playing field' gegarandeerd wordt en dat ondernemingen niet geconfronteerd worden met verschillende soorten regelgeving.

Wat doet de Vlaamse Overheid nu al in verband met het sensibiliseren rond internationaal duurzaam ondernemen en due diligence? Wat staat er nog op de planning om te ondernemen?

Hoe staat u tegenover een soort van vitrine waarin de goede praktijken naar voren worden geschoven?

Wat is de positie van de Vlaamse Regering ten opzichte van alle andere Europese initiatieven?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat doet de Vlaamse Overheid nu al in verband met het sensibiliseren rond internationaal duurzaam ondernemen en due diligence? De Vlaamse overheid zet al jaren in op het sensibiliseren van Vlaamse bedrijven rond internationaal duurzaam ondernemen. Via 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' (MVO) bieden we ondernemers informatie en ondersteuning aan om effectieve stappen te zetten op het vlak van duurzaamheid en hun maatschappelijke impact. Via de website van MVO Vlaanderen brengen we ook de internationale aspecten van ondernemen onder de aandacht, met name via nieuwsberichten, een themapagina, de publicatie van achtergrond dossiers enzovoort.

Daarnaast werd er een blauwdruk gemaakt van wat MVO nu echt inhoudt. Zo krijgen ondernemers en uitvoerders zicht op de mogelijke acties, op de gebruikelijke indicatoren voor opvolging en rapportering en op tools voor communicatie. Ook wordt in opleidingen voorzien.

Ook in de MVO-scan van MVO Vlaanderen, een laagdrempelige zelfanalysetool, is er oog voor ondernemers die internationaal actief zijn. Specifiek voor internationale ondernemers heeft Flanders Investment & Trade (FIT) onder toezicht van MVO Vlaanderen verschillende tools ontwikkeld en bekendgemaakt bij ondernemers. De Sustatool is een laagdrempelige MVO-management- en -rapporteringstool. Er is ook een leidraad bij de tool die bedrijven stap voor stap helpt om met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) aan de slag te gaan ter versterking van hun bedrijfsstrategie. De gids omvat ook fiches met tools, oefeningen en praktijkvoorbeelden

Sustatrade is een internationaal MVO-paspoort om de exporterende Vlaamse ondernemer te steunen bij maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Specifiek voor de natuursteensector ondersteunen we TruStone, een initiatief van de Nederlandse en Vlaamse sectoren. Samen met de Nederlandse en Vlaamse overheid, ngo's en vakbonden zijn in 2019 afspraken gemaakt voor een meer verantwoorde productie en inkoop van natuursteen. Uit de eerste jaarrapportage van het initiatief blijkt dat bedrijven belangrijke stappen zetten richting verantwoorde natuursteenketens. Deelnemende bedrijven hebben een groeiend inzicht in de herkomst van hun materialen en een deel van de bedrijven draagt al bij aan verbeteringen van arbeids- en mensenrechten en milieumomstandigheden in de keten.

Inzake nieuw beleid kan ik alvast meedelen dat er tijdens een intrafederaal overleg op 26 maart dit jaar beslist werd om werk te maken van een actualisatie van het Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten. Dat plan geeft invulling aan de leidende principes inzake bedrijven en mensenrechten van de Verenigde Naties. Vlaanderen zal meewerken aan de opmaak van dit plan en in dit kader de goede praktijken die ik vermeldde delen, en bekijken welke initiatieven we bijkomend naar voren kunnen schuiven.

Hoe sta ik tegenover een soort van vitrine van de goede praktijken? De goede praktijken die ik net vermeld heb, worden allemaal digitaal ontsloten op de websites van de betrokken actoren. MVO Vlaanderen verspreidt zijn nieuws ook via een digitale nieuwsbrief en Flanders Investment & Trade (FIT) brengt dit thema onder de aandacht van ondernemers in hun netwerk. Het is volgens mij dus niet nodig om nog een vitrine uit te werken, maar ik zal de betrokken entiteiten wel aansporen om hun goede praktijken te blijven uitdragen.

De bestaande projecten worden inderdaad op bepaalde momenten tegen het licht gehouden om te bekijken waar verbetering mogelijk is.

Zoals u weet nam de Vlaamse Regering zich in het regeerakkoord voor om opbouwend mee te werken aan de ontwikkeling van een Europees en internationaal kader inzake ondernemen en mensenrechten, onder meer om zo een gelijk speelveld te verzekeren voor bedrijven. We hebben daarnaast de ambitie om bedrijven aan te zetten om de mensenrechten te eerbiedigen en in te zetten op internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO).

Ik heb al in verschillende antwoorden op parlementaire vragen laten weten dat ik uitkijk naar het Europese initiatief rond duurzame corporate governance en dan vooral naar het concrete voorstel daarin rond het respect over mensenrechten in de toeleveringsketen. De publicatie van dit voorstel van de Europese Commissie was gepland voor het tweede kwartaal van dit jaar, maar volgens de laatste berichten zou deze timing niet gehaald worden.

Ik zal in elk geval constructief meewerken aan dit voorstel, gezien de positieve impact die dit kan hebben op het vlak van mensenrechten, kinderarbeid, moderne slavernij en noem maar op. Een dergelijke regeling op Europees niveau uitwerken, houdt het voordeel in van een gelijk speelveld en rechtszekerheid voor onze bedrijven. Ik zal er wel over waken dat de administratieve lasten voor kmo's en kleine bedrijven tot een minimum beperkt blijven.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Dank u wel, minister-president, voor uw uitgebreid antwoord. Het is inderdaad belangrijk om vanuit Vlaanderen regelmatig een rapportage te laten plaatsvinden van het duurzaam ondernemen van bedrijven. Op die manier kunnen best practices geïdentificeerd worden, maar nog belangrijker is dat de rapportage nuttige informatie over pijnpunten en verbeteringsmogelijkheden kan opleveren. Daardoor kunnen bedrijven gericht aan het werk gaan om zich verder te ontwikkelen op het vlak van duurzaam internationaal ondernemen.

Bedankt voor uw antwoord. We blijven dit uiteraard vanuit de commissie opvolgen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik wil niet echt een vraag stellen, voorzitter, maar mijn collega, de heer Muyters, had me gevraagd om hier even tussen te komen.

Het is inderdaad onze ethische plicht om ons uit te spreken tegen arbeid in mensonwaardige omstandigheden, tegen gedwongen arbeid, kinderarbeid, milieuschendingen en corruptie. Zorgvuldigheid en transparantie in de toeleveringsketen zijn hiervoor cruciaal. Mijn fractie wil voor multinationals een duidelijke juridisch afdwingbare inspanningsverbintenis over de gehele lijn. Het is voor bedrijven evenwel onmogelijk om permanent en in elk onderdeel van de warenketen te controleren of de veiligheidsvoorschriften, arbeidsomstandigheden, milieunormen enzovoort worden nageleefd, maar ze mogen niet opdraaien voor de op dit vlak slecht functionerende derde landen, die vaak geen goede regelgeving hebben of tekortschieten in de handhaving ervan.

De Europese Unie moet kmo's, waarvoor Vlaanderen natuurlijk bekend is, ondersteunen in plaats van ze verregaande verplichtingen op te leggen die een internationalisering zo goed als onmogelijk maken. Het is een taak die onze kmo's onmogelijk aankunnen en ze met uiterst zware kosten zal opzadelen, iets waarvan de consumenten ook de gevolgen zullen dragen. Het is dan ook positief dat de minister-president daar heel uitdrukkelijk op heeft gewezen.

Verder pleit mijn fractie voor een vrijstelling voor kmo's en een steunpunt dat hen bijstaat en informatie verstrekt over de diverse schakels in de toeleveringsketen. Tot daar mijn tussenkomst op vraag van de heer Muyters, die momenteel in een andere commissie aanwezig moet zijn.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Dat is voldoende, voorzitter, ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwendolyn Rutten aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de interceptie door Wit-Rusland van een vliegtuig van Ryanair
– 3556 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de kaping van een vliegtuig en de arrestatie van een journalist door het Wit-Russische regime
– 3558 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de sancties tegen Wit-Rusland naar aanleiding van het onrechtmatig omleiden van vlucht FR4978 naar Minsk
– 3573 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het gekaapte vliegtuig boven Wit-Rusland
– 3576 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Rutten begint. Ik stel voor dat de collega's goed luisteren en enkel aanvullen met hun eigen insteek en met de eigen bijkomende aandachtspunten.

Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Op 23 mei werd, naar verluidt op bevel van Wit-Russische leider Loekasjenko zelf, een Ryanairtoestel op weg van Athene naar Vilnius door een Wit-Russisch gevechtstoestel onderschept, uit de lucht geplukt en afgeleid. Het burgervliegtuig werd verplicht om naar Minsk te vliegen. Deze feiten zijn bevestigd. Deze hele operatie was bedoeld om Roman Protasevitsj, de oprichter van oppositiekanaal Nexta, te arresteren. De man riskeert de doodstraf in Wit-Rusland en verbleef daarom tot nu toe in ballingschap.

Europa heeft hier ondertussen op gereageerd. De feiten zijn ondertussen algemeen bekend en de verontwaardiging was bijzonder groot. Ik wil het ook hier aankaarten, minister-president, want als je binnen de Europese Unie niet meer veilig kunt zijn aan boord van een vlucht die van de ene naar de andere lidstaat vliegt, binnen de Schengenzone, dan heeft dat natuurlijk een ontzettende impact op de mogelijkheid van Europese burgers en onderdanen om zich binnen de Schengenzone vrij te bewegen. Het is toch wel een daad van zelden geziene agressie. Men lijkt elke keer een stap verder te willen gaan. Ik noem het dan ook onomwonden 'staatsterrorisme'.

Afgelopen week is dit voorval besproken binnen de Europese Raad, en ik zal mijn vragen ook daarop focussen. Deze gebeurtenis werd met spoed aan de agenda van 24 en 25 mei toegevoegd. Kunt u ons informeren over de conclusies die hieromtrent genomen zijn? Welke mogelijke maatregelen en/of sancties worden er overwogen?

Het is niet alleen een zaak voor de Europese Unie, want uiteraard is ook de NAVO in het geding. Hebt u enig idee hoe de reacties daar zijn?

Hebt u de ambassadeur van Wit-Rusland zelf ontboden? Indien niet, plant u dit te doen?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Voorzitter, minister-president, Collega Rutten heeft de inleiding heel goed gegeven. Ik ga dat echt niet allemaal herhalen, want er staat in andere zinnen in wat ik ook wilde zeggen, dus ik ga direct naar mijn vragen over. Het zijn er vijf.

Veroordeelt u de kaping van het vliegtuig en de arrestatie van Roman Protasevitsj en zijn vriendin?

Zal Vlaanderen deze veroordeling ook overmaken aan de Wit-Russische regering?

Steunt de Vlaamse Regering de conclusies van de Europese Raad, die vorige maandag samenkwam?

Welke maatregelen en stappen zullen er op Vlaams niveau genomen worden?

Op 13 januari nam het Vlaams Parlement een resolutie aan omtrent de situatie in Wit-Rusland na de presidentsverkiezingen. Welke stappen ondernam de Vlaamse Regering in uitvoering van de resolutie tot nu toe?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ga de vraagstelling zoals ik ze heb ingediend, ook niet helemaal herhalen.

Het gaat uiteraard over de Ryanairvlucht die op zondag 23 mei werd afgeleid naar de Wit-Russische hoofdstad Minsk vanwege een valse bommelding. Het afleiden van de vlucht met voornamelijk Europese burgers aan boord werd ondertussen krachtig veroordeeld door de lidstaten van de Europese Unie. Zij roepen gezamenlijk alle luchtvaartmaatschappijen in de EU op om niet meer over Wit-Rusland te vliegen. Ook worden het luchtruim en de luchthavens van de Europese landen gesloten voor de Wit-Russische luchtvaartmaatschappij Belavia. Verder kondigden de Europese leiders nieuwe sancties aan tegen de entourage van de Wit-Russische president Aleksandr Loekasjenko. Er komen bovendien ook economische sancties.

Zijn de sancties die de Europese leiders overeenkwamen, volgens u ingrijpend genoeg?

De luchtvaartmaatschappijen in de EU wordt gevraagd alle vluchtverkeer van en naar Minsk vanuit de EU en boven het Wit-Russische luchtruim in het algemeen te schrappen. Hebben alle luchtvaartmaatschappijen actief in Vlaanderen al laten weten gehoor te zullen geven aan deze oproep?

Zullen de economische sancties een merkbare invloed hebben op de handelsrelaties tussen Wit-Rusland en Vlaanderen? Verwacht u Wit-Russische tegenmaatregelen die een impact kunnen hebben op de Vlaamse economie?

Zaten er ook Vlaamse burgers op de vlucht tussen Athene en Vilnius? Ik vermoed van niet, maar ik stel de vraag toch.

Zult u omtrent dit incident contact opnemen met de Wit-Russische ambassadeur?

Ten slotte, de Amerikaanse president Joe Biden liet weten de Europese sancties te steunen. Hij roept bovendien op tot een internationaal onderzoek. Steunt u deze oproep? Indien ja, wat kan Vlaanderen ondernemen om een dergelijk onderzoek te bespoedigen?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Aangezien alles eigenlijk al heel uitvoerig door de collega's is toegelicht, zal ik me ook beperken tot de vragen, die volledig aansluiten bij eerdere vragen.

Wat is uw reactie en die van de Vlaamse Regering op deze toch wel zeer ernstige gebeurtenissen? Het is inderdaad een dossier dat reeds in het Vlaams Parlement aan bod is gekomen en waarover we een paar maanden terug een resolutie hebben gestemd.

Kunt u wat meer toelichting geven over de conclusies die op de Europese Raad zijn aangenomen?

Wat is uw reactie op de oproep van de Europese Raad tot economische sancties? En wat is daarvan de impact op het handelsdrijven en de economische relaties die al dan niet bestaan met Wit-Rusland?

Is er voor onze Vlaamse luchthavens een impact of voor luchtvaartmaatschappijen die vliegen vanuit Zaventem?

Bent u van plan om over deze zaak contact op te nemen met de Wit-Russische ambassadeur?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Beste collega's, ik onderscheid verschillende elementen, die ik achtereenvolgens zal beantwoorden. Eerst en vooral is er de vraag naar de gebeurtenissen zelf en hoe we daar als Vlaamse Regering tegenover staan. Dan is er de Europese reactie op de gebeurtenissen en hoe wij die beoordelen. Dan is er de vraag naar de eventuele acties die we zelf hebben ondernomen en ten slotte naar de impact van de gebeurtenissen op Vlaanderen.

Wat de gebeurtenissen zelf betreft: de feiten zijn genoegzaam bekend en ook goed geschetst door collega Rutten; ik zal die niet in detail herhalen. Voldoende is dat, na een zogenaamde bommelding, een vliegtuig van Ryanair door het Wit-Russische leger werd onderschept en werd afgeleid naar de luchthaven van Minsk. De Wit-Russische overheid heeft van de situatie geprofiteerd om de journalist Roman Protasevitsj en zijn vriendin Sofia Sapega te arresteren.

Het is standaardprocedure om een vliegtuig uit de burgerluchtvaart na een bommelding aan boord te laten begeleiden naar een nabije luchthaven door een gevechtsvliegtuig. In dit geval ging het dan wel om een valse bommelding boven het luchtruim van Wit-Rusland. Ik weet niet of de NAVO gealarmeerd werd tijdens de interceptie, maar zij heeft de gebeurtenissen intussen sterk veroordeeld.

Uiteraard is de Vlaamse Regering uitermate bezorgd over deze situatie en veroordeelt ze de gebeurtenissen ten zeerste. Dergelijke praktijken hebben echt geen plaats op het Europese continent.

De Vlaamse Regering ondersteunt ook de Wit-Russische bevolking in haar streven naar democratie, een steun die ook jullie in het parlement hebben uitgesproken via een resolutie. De Vlaamse Regering toonde zich al meermaals voorstander van een kordate Europese reactie tegen het regime van Loekasjenko. We verwelkomen dan ook de conclusies van de Europese Raad van 24 mei.

Dit brengt mij dan bij de Europese reactie. De conclusies van de Europese Raad zijn vrij beschikbaar voor iedereen. De belangrijkste boodschappen lijken mij de oproep tot onmiddellijke vrijlating van Roman Protasevitsj en Sofia Sapega; de oproep tot een internationaal onderzoek naar de gebeurtenissen door de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie of International Civil Aviation Organization (ICAO); bijkomende

sancties ten aanzien van de entourage van president Loekasjenko; het onderzoeken van gerichte economische sancties; maatregelen met betrekking tot de luchtvaart, waaronder een oproep aan Europese luchtvaartmaatschappijen om het Wit-Russisch luchtruim te mijden en een verbod voor de Wit-Russische luchtvaartmaatschappij Belavia om het luchtruim en de luchthavens in de EU te gebruiken.

Op het eerste zicht ben ik tevreden met de Europese maatregelen, die bovendien snel tot stand kwamen. De eigenlijke uitwerking van de sancties moet uiteraard nog gebeuren. Ik zal blijven pleiten voor een straffe reactie, want de geloofwaardigheid van de Europese Unie staat hier mee op het spel.

Wat zijn de acties vanuit Vlaanderen? Het is mijn aanvoelen dat het Europese niveau het juiste niveau is om Wit-Rusland over deze wandaad aan te spreken om zo de nodige impact te genereren. Onze eigen acties zijn dan ook gericht op het verzekeren van een voldoende stevige Europese reactie. Via het intra-Belgisch overleg hebben we bijvoorbeeld gepleit voor een verbod voor de Wit-Russische vliegtuigmaatschappij Belavia om Europese bestemmingen aan te doen en om de entourage rond Loekasjenko te raken waar het pijn doet, namelijk in hun portemonnee.

Wat de bredere situatie in Wit-Rusland betreft en de opvolging van de resolutie van het Vlaams Parlement, kan ik alvast nogmaals onderstrepen dat de situatie voor ons onaanvaardbaar is en dat de Wit-Russische opposanten die voor een democratische transitie strijden onze steun verdienen. Daarom heb ik een toelage van 50.000 euro vrijgemaakt voor het International Strategic Action Network for Security (iSANS). Deze Wit-Russische organisatie speelt vanuit Polen een belangrijke rol in de democratische transitie van Wit-Rusland en staat dicht bij de oppositie van activiste Svetlana Tichanovskaja. Ze stellen op een onderbouwde manier de misdaden en mensenrechtenschendingen van het Wit-Russische regime aan de kaak en sensibiliseren ook de internationale gemeenschap. Met deze toelage zal de organisatie twee voltijdse personeelsleden kunnen tewerkstellen voor de looptijd van één jaar.

Dan waren er ook vragen over de impact op Vlaanderen. Ik heb in oktober in deze commissie toegelicht dat de handelsrelaties tussen Vlaanderen en Wit-Rusland relatief bescheiden zijn. We spreken, zowel voor invoer als voor uitvoer, over cijfers van 0,04 tot 0,05 procent van het totaal. Dat zijn de cijfers van 2019 en 2020. Ik schat de impact op Vlaanderen van mogelijke sancties dan ook relatief beperkt in.

Wat de impact op de Vlaamse luchthavens betreft: bij mijn weten heeft dit geen impact op onze regionale luchthavens. Over de nationale luchthaven heb ik geen gegevens, aangezien Brussels Airport een federale bevoegdheid is.

Tot slot was er de vraag naar Vlamingen op de betrokken Ryanairvlucht. Er zou één Belg op de vlucht hebben gezeten, maar ik beschik niet over verdere informatie.

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Dank u wel, minister-president. Ik ben heel blij met uw antwoord. Ik denk dat het ook juist is om de entourage van Loekasjenko te willen treffen waar het pijn doet, en dat is in de portemonnee. Wij steunen dus met onze fractie ten volle het voorstel van een vluchtverbod voor Belavia. Ik denk dat het vervolgens wel nog belangrijk zal zijn om te blijven aandringen op de vrijlating van Roman Protasevitsj en zijn vriendin. In dat opzicht zou ik u toch willen vragen om eventueel de ambassadeur van Wit-Rusland bij u te roepen of aan te schrijven en het nodige te doen om de druk hoog te blijven houden.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister-president, dank u wel voor uw antwoord. Het stelt toch enigszins gerust dat u op de verhoopte lijn zit.

Ik heb nog een bijkomende vraag. In het kader van de uitvoering van de resolutie die werd goedgekeurd, hebt u uitgelegd dat er een toelage is van 50.000 euro voor één jaar, bedoeld voor twee fulltime mensen. Staat er de een of andere clausule in dat dat gecontinueerd kan worden na een jaar? Ik heb immers niet de indruk dat de democratie daar na een jaar immens veel verbeterd zal zijn. Kan die steun gecontinueerd worden of moeten we hier een vraag indienen of u dat zult willen continueren? Dank u.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik heb nog twee extra vragen. Ik vernam van de minister-president dat het standaard is om na een bommelding een vliegtuig af te leiden naar de meest nabije luchthaven, maar als ik me niet vergis, werd er in de pers vermeld dat de meest nabije luchthaven wel degelijk Vilnius en niet Minsk was. Werden deze zaken wel of niet via officiële kanalen bevestigd? Klopt deze informatie?

U zegt dat u geen zicht hebt op wat er op de federale luchthaven gebeurt. Dat is jammer, want die extra informatie was welkom geweest. U hebt wel gezegd dat er geen impact op de Vlaamse luchthavens was. Dat vermoedde ik al, want volgens mij vliegt Belavia voornamelijk vanuit Charleroi naar Wit-Rusland. Hebt u hierover overleg gepleegd met uw collega in Wallonië of weet u wat zijn houding hieromtrent zou zijn?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik wil mijn uitdrukkelijke dank aan de minister-president uitspreken voor zijn toelichting en voor de initiatieven die hij heeft genomen. Er is in de eerste plaats de veroordeling van de gebeurtenissen, maar tegelijkertijd wordt er een bedrag vrijgemaakt voor het International Strategic Action Network for Security, dat vanuit Polen werkt. Ik denk dat het een goede zaak is dat wij vanuit Vlaanderen inderdaad die niet-gouvernementele organisaties (ngo's) of verenigingen steunen die opkomen voor de mensenrechten en de rechtstaat in Wit-Rusland.

Ik geloof dat u hebt gezegd dat een van reacties van de Europese Raad het onderzoeken van gerichte Europese sancties is. We moeten inderdaad proberen om Loekasjenko en zijn regime te treffen waar ze het voelen, met name in de portemonnee, maar dan moeten we er vooral van uitgaan dat het geen sancties mogen zijn die een lege doos zijn. Al te vaak worden sancties opgelegd die eigenlijk geen enkele impact hebben. Ik hoop dat de Europese Raad daadwerkelijk efficiënte sancties zal uitspreken.

Ten slotte hoop ik dat er een overleg kan zijn of dat de Wit-Russische ambassadeur toch op z'n minst op het matje zal worden geroepen en dat er wordt gepleit voor de vrijlating van de journalist Protasevitsj en zijn partner.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Journalisten worden wereldwijd jaarlijks meer en meer bedreigd en zelfs vermoord. Deze kaping of actie was eigenlijk ongezien. Ik wil net als mijn collega, mevrouw Rutten, vragen of u wilt aandringen op de vrijlating van de journalist en zijn partner.

Het is natuurlijk altijd moeilijk om de juiste sancties te nemen. Ik vind het belangrijk dat dat op Europees niveau gebeurt. Als we dat alleen vanuit België doen, zal dat niet veel effect hebben, dus dat dat op Europees niveau gebeurt, lijkt mij duidelijk. Maar het is altijd moeilijk om efficiënte sancties te vinden die de bevolking en het kritische middenveld niet raken. Wij hopen ook dat de ICAO de hele zaak verder onderzoekt en kijkt hoe dit soort acties in de toekomst kan worden vermeden. U hebt het zelf gezegd: dit past dit niet in ons Europees luchtruim. Dit is

redelijk ongezien, maar hoe zullen we vermijden dat dit in de toekomst nog verder kan gebeuren? Ik denk dat dat in de eerste plaats een taak is voor de ICAO om dat verder uit te zoeken.

We wilden toch ook eventjes tussenkomen om onze verontwaardiging te uiten naar aanleiding van dit gebeuren. Ik noem dat geen incident meer, dit is echt een schandelijk voorval vanuit Wit-Rusland.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Zoals de vorige sprekers hebben gezegd, is dit een schandelijke situatie, op ons eigen grondgebied. In de kranten werd dit recent een 'vergeten conflict' genoemd, misschien niet hier in het Vlaams Parlement, maar toch daarbuiten.

Ik vraag mij af in welke mate het Vlaams Vredesinstituut (VVI) hier nog een verdere rol in kan spelen. Ik had uit de toelichting van het jaarverslag begrepen dat het instituut de demonstranten in Wit-Rusland genomineerd had voor de Nobelprijs voor de Vrede, net met de bedoeling om er educatie rond mensenrechten in Europa aan op te hangen. Het is misschien interessant om deze nieuwe, frappante, zwaar te betreuren en schandalige actie van Wit-Rusland nog eens in de verf te zetten. Maar als nieuwkomer ben ik nog niet voldoende op de hoogte van wat het Vlaams Vredesinstituut op dat vlak al aan het ondernemen is. Is dat een piste om dat verder uit te werken, zodat het vergeten conflict ook buiten het parlement meer onder de aandacht kan komen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, bedankt voor jullie tussenkomsten.

Op vraag van mevrouw Rutten, mevrouw Brouwers en de heer Vanlouwe zal ik de ambassadeur van Wit-Rusland ontbieden om de boodschap van het Vlaams Parlement en van de regering over te brengen.

Mevrouw Lambrecht, wat die clausule en de continuering van de subsidie betreft: we hebben die subsidie nog maar net toegekend. Sta me toe om, voor we naar een voortzetting daarvan gaan, die te evalueren. Het is evident dat we die subsidie verderzetten, als dat een slagkrachtige organisatie is die het een en ander kan verwezenlijken, maar daar moet wel een evaluatie aan voorafgaan.

Mijnheer Deckmyn, wat het grondgebied en de dichtstbijzijnde luchthaven betreft: ik denk dat het zo is dat het de dichtstbijzijnde luchthaven moet zijn op het grondgebied van het land waar het vliegtuig geïntercepteerd wordt. Als het om een reguliere bommelding gaat, is het natuurlijk de luchtmacht van het land waar men op dat moment over vliegt, die moet interceperen. Dan lijkt het mij gemakkelijker om dat vliegtuig naar de dichtstbijzijnde luchthaven van het land in kwestie af te leiden. Ik denk dat daar de crux zit.

Ik heb ter zake geen overleg gehad met mijn goede collega Elio Di Rupo, maar in de volgende dagen ga ik hem meermaals ontmoeten, dus ik zal dat wel eens ter sprake brengen.

Mijnheer Aerts, u bent natuurlijk nieuw, maar het VVI is een organisatie van het Vlaams Parlement. Ik denk dus dat deze commissie ter zake initiatieven kan nemen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld, maar het thema wordt niet afgesloten. Ik wil jullie herinneren aan volgende week, want dan hebben we een webinar over het thema. Dat is, denk ik, ook het moment om hier namens het parlement en de commissie op terug te komen.

Collega Aerts, we kunnen inderdaad nagaan of het VVI ons rond dit thema ook verder kan informeren. We nemen het mee in de regeling der werkzaamheden.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de inspraak van Vlaanderen in Europa en de hervorming van het samenwerkingsakkoord van 1994

– 3639 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, het is niet de eerste keer en het zal niet de laatste keer zijn dat deze zaak hier besproken wordt.

U ondertekende op 6 mei een open brief gericht aan de drie covoorzitters van de conferentie over de toekomst van Europa, waarin Vlaanderen, geflankeerd door zestien andere Europese regio's, om meer inspraak voor de regio's in de conferentie vraagt. "We zien een zorgwekkende trend waarbij de EU-wetgeving onvoldoende rekening houdt met de rol van de regio's", klinkt het. U liet optekenen in Knack dat de brief "past in ons streven" – uw streven dus – "om de sterkere regio's binnen Europa te laten samenwerken en de stem van de regio's luider te laten klinken tegenover de Europese Commissie en andere Europese machtscentra." U stelde vervolgens dat u ook zelf initiatieven wilt nemen 'binnen afzienbare tijd' – in mijn vraagstelling staat dat tussen aanhalingstekens – om tot meer samenwerking tussen de sterke regio's in Europa te komen. "Vlaanderen, een natie in wording, wil blijven schitteren in Europa", concludeerde u, waarvan akte; ik vind dat geen slechte stelling.

Het is goed dat de Vlaamse Regering zich inspant voor een grotere rol voor de regio's in de Europese besluitvorming en voor hen een duidelijke rol in de toekomst van Europa weggelegd ziet. Toch mag men niet uit het oog verliezen dat Vlaanderen niet louter een regio is in een van de Europese lidstaten. Vlaanderen beschikt namelijk over een bevoorrechte positie in de Europese Unie – dat kan niet luid genoeg benadrukt worden. Die positie vloeit voort uit de unilaterale verklaring, nummer 51, die België aflegde bij het afsluiten van het Verdrag van Lissabon. Deze verklaring is hier al vaak ter sprake gekomen en zal in de toekomst nog vaak aangehaald worden. Ze is belangrijk. Het is belangrijk dat we die telkens opnieuw aanhalen tijdens discussies ter zake.

De plenaire bijeenkomsten in het kader van de conferentie over de toekomst van Europa zullen bestaan uit 108 afgevaardigden van nationale parlementen, 108 Europese parlementsleden en 54 leden van regeringen. Onvoldoende rechtstreekse betrokkenheid van het Vlaams Parlement zou in tegenspraak zijn met de positie die we verkregen hebben door de verklaring bij het Verdrag van Lissabon. De tijd dringt, want de plenaire vergadering van de conferentie zou deze maand al een eerste keer samenkomen om de verdere organisatie te bepalen.

In mijn vraagstelling is dit natuurlijk een beetje een opvolgingsvraag op die van collega Vanlouwe uit het verleden. In het Vlaams regeerakkoord lezen we dat het de ambitie is van deze Vlaamse regering om Vlaanderen een onbetwiste referentie te maken in het Europa van de jaren 20. Daarenboven wil deze regering volgens het regeerakkoord rechtstreeks relaties onderhouden en een netwerk uitbouwen in alle EU-instellingen en rechtstreeks politieke contacten leggen binnen Europa en met de EU-instellingen. Het is weliswaar problematisch dat de manier waarop de vertegenwoordiging van België in de Europese Unie geregeld wordt, nog steeds gebaseerd is op een samenwerkingsakkoord uit – houd u vast – 1994. Dat is al heel lang geleden – bepaalde kijkers waren toen misschien zelfs nog niet geboren. U

kondigde eerder al aan dat u de gesprekken met de Federale Regering over een hervorming van de verschillende relevante samenwerkingsakkoorden dringend wilt opstarten. Ik heb hierover sinds het begin van deze legislatuur al verschillende vragen gesteld aan u, minister-president. In het begin verwees u steevast terecht naar het feit dat er toen nog geen Federale Regering was, maar, minister-president, ondertussen is die er toch al even. Of ze goed werk levert, dat is vatbaar voor heel veel commentaar, maar dat is hier niet aan de orde.

U ondertekende eerder al een open brief aan de Europese leiders waarin Vlaanderen samen met 23 regio's meer betrokkenheid opeiste bij het Europese herstel na corona. Bent u van oordeel dat er bereidheid heerst bij de Europese leiders om een prominentere rol voor de regio's te erkennen of is er in de tussentijd weinig veranderd? Waarop baseert u desgevallend dit oordeel?

Wilt u zelf initiatieven nemen om de samenwerking tussen de sterke regio's in Europa te verbeteren? Welke initiatieven, los van de brief die u ondertussen ondertekend hebt, hebt u op het oog en wanneer mogen we deze verwachten? Naar welke regio's kijkt u in het bijzonder om nauwer samen te werken?

In welke mate werden er nog initiatieven genomen om het samenwerkingsakkoord van 1994 grondig te herzien? Welke initiatieven plant u op dit vlak nog te nemen? Ik denk dat we gaandeweg toch van een zekere urgentie mogen spreken. Ik hoop dat u hieromtrent goed nieuws voor mij hebt.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Zoals u correct aanhaalt, heb ik begin mei samen met een twintigtal collega's een brief gericht aan de drie covoorzitters van de conferentie over de toekomst van Europa. In deze brief pleiten we voor meer inspraak voor de regio's in de conferentie. Deze brief kadert binnen onze bredere inspanningen om regio's met wetgevende bevoegdheden sterker te betrekken bij de Europese beleidsvormgeving en besluitvorming. Ik ben mij uiteraard bewust van de unieke positie waarin Vlaanderen zich bevindt. We gebruiken die positie ook om de vraag naar meer regionale vertegenwoordiging luider te doen klinken.

Of er veel bereidheid bestaat bij de Europese leiders om op deze vraag in te gaan, moeten we nog afwachten. Ik ken in elk geval al één lidstaat waar er weinig animo zal heersen, maar dat mag ons niet doen afzien van het bepleiten van onze zaak. De toekomstconferentie wordt overigens niet enkel bevolkt door regeringsleiders, dus er zijn potentieel meerdere wegen om ons punt tot op de conferentie te brengen.

Ik heb in elk geval ook op 5 mei 2021 in mijn gesprek met Europees commissaris Šuica in het Vlaams Parlement de problematiek en de unieke constitutionele positie van Vlaanderen nogmaals benadrukt. De commissaris was hiervan duidelijk onder de indruk en toonde begrip voor onze vragen inzake directe betrokkenheid en autonomie.

Het is duidelijk dat we moeten blijven inzetten op het versterken van de positie van de regio's in de EU en van onze rechtstreekse contacten met de Europese instellingen. In die zin blijven we initiatieven zoals Regions for EU Recovery en RLEG steunen, zowel in het kader van de conferentie over de toekomst van Europa als breder. Die samenwerking met sterke regio's is iets waar ik verder op zal blijven inzetten. U vroeg aan welke regio's ik dan dacht. De regio's die die initiële brief hebben onderschreven zijn, denk ik, een goed startpunt. Of ze allemaal zullen meedoen, weet ik niet, maar ik moet eerlijk zeggen dat het reizen door corona ernstig beperkt is. Ik denk dat als je zo'n samenwerking wilt opzetten, je je eerste contacten fysiek moet kunnen leggen.

Wat betreft uw vraag over het samenwerkingsakkoord van 1994: alle entiteiten binnen België zijn overtuigd van de noodzaak om het samenwerkingsakkoord te

actualiseren. Ik heb de andere deelstaten uitgenodigd om de voorbereidingen voor ons voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2024 aan te grijpen om de gesprekken over de actualisering zo snel mogelijk op te starten en een uitnodiging in die zin te richten aan de federale collega's. Er is al een eerste overleg geweest met mevrouw Wilmès, federaal minister van Buitenlandse Zaken. In mijn maandelijks gesprek met de eerste minister heb ik er ook telkens op aangedrongen om vaart te zetten achter die besprekingen. Ik merk bij de federale overheid wel de bereidheid om die gesprekken af te ronden, maar niet de sense of urgency, als ik mij een beetje genuanceerd mag uitdrukken. Wij blijven daar dus verder op aandringen, en wij niet alleen. Ook de andere deelstaten zien er de noodzaak van in dat die samenwerkingsakkoorden snel onder de loep worden genomen en snel worden aangepast, zodat we ons kunnen voorbereiden op het Europees voorzitterschap, waarin ook de regio's in het licht van 2024 hun rol moeten spelen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, bedankt voor uw antwoord. Het is goed dat u ernaar streeft om de regio's binnen Europa meer te betrekken bij de Europese beslissingen. Ik wil echter nogmaals beklemtonen dat Vlaanderen natuurlijk meer is dan een regio. Ik weet het: ik hoef u daar niet van te overtuigen, maar ik wil het hier toch verder benadrukken.

U stelt dat Europees commissaris Šuica begrip toonde voor onze situatie toen ze naar het Vlaams Parlement kwam en hierover door u werd aangesproken. Het is misschien een vraag waar ik een negatief antwoord op zal krijgen, maar heeft ze hierover initiatieven aangekondigd? Ik vermoed van niet. Dergelijke personen zijn natuurlijk heel voorzichtig. Indien ze dat niet heeft gedaan, zult u haar hieromtrent in de toekomst dan verder aanspreken? Ik denk dat dat wel belangrijk is. Een Europees commissaris mag wel begrip tonen, maar dat is behoorlijk vrijblijvend, natuurlijk: 'Ja, ik heb begrip voor uw verzuchtingen, maar voor de rest kijk ik er niet naar.' Ik denk dat het wel een belangrijk gegeven is dat we hieromtrent de Europees commissaris blijven aanspreken. Ik neem aan dat u hiervoor de geschikte persoon bent, de ideale persoon als minister-president van Vlaanderen.

U zegt vervolgens dat alle entiteiten binnen België akkoord gaan en begrijpen dat die samenwerkingsakkoorden van 1994 heronderhandeld moeten worden. Ook daarbij wil ik benadrukken dat dit meer dan een kwarteeuw geleden is. Ondertussen is België al een beetje veranderd, en gelukkig maar. Het is lang niet zoals ik het zou willen, maar meer dan een kwarteeuw geleden zijn in 1994 die samenwerkingsakkoorden tot stand gekomen. Nu werken we nog steeds op basis van die akkoorden. Dat is toch wel niet te schatten, zou ik zeggen.

Minister-president, het is me op het einde van uw antwoord opgevallen dat u zegt dat er wel bereidheid is, maar u voegde daar licht smalend aan toe dat er niet echt een 'sense of urgency' aanwezig is. Die plaats ik zeker tussen aanhalingstekens. Ik vind dat eerlijk gezegd problematisch, want als men nu nog geen sense of urgency met betrekking tot de akkoorden van 1994 die heronderhandeld moeten worden heeft, dan zijn we ver weg. Dit is wachten op Godot, maar wachten op Godot die in 2024 volledig achterhaald zal zijn. Ik moet u hieromtrent waarschijnlijk niet overtuigen, maar dit kan toch niet. 2024? We zijn 2021, dat is drie jaar. Als er nu nog geen sense of urgency is, dan zitten we echt wel met een probleem in dit land. Het is echter niet de eerste keer dat ik die conclusie trek.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik dank collega Deckmyn voor de vraag en ook zeker de minister-president voor zijn antwoord en het initiatief dat hij reeds genomen heeft om zich samen met andere regio's tot de covoorzitters te richten. Ik gebruik liever de term 'deelstaat', omdat we uiteindelijk exclusieve bevoegdheden hebben. Het is

ook zo dat er zelfs in de federale wetgeving reeds over deelstaten wordt gesproken, en ik denk dat Vlaanderen een volwaardige deelstaat is, met exclusieve bevoegdheden, net zoals onze collega's in het Waalse Gewest en in beperkte mate ook de collega's in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor de gewestbevoegdheden.

Ik vind het een positieve zaak dat er initiatieven worden genomen met andere deelstaten in de Europese Unie. Ik denk dat we ten aanzien van de Europese Commissie moeten blijven benadrukken dat dit een federaal land is met deelstaten die exclusieve bevoegdheden hebben.

Ik ben ook een beetje nieuwsgierig naar wat Europees commissaris Šuica op 5 mei daaromtrent ten aanzien van u nog heeft gezegd. Rekening houdend met haar bevoegdheid moet ze ook beseffen wat de positie is van de deelstaten binnen die toekomstconferentie, binnen de toekomst van Europa.

Ten slotte is die hele discussie met betrekking tot de samenwerkingsakkoorden iets wat nu al jaren aansleept. Ik denk niet dat wij elkaar, van welke fractie of partij we ook zijn, hiervan moeten overtuigen. We hebben hier al meermaals vragen over gesteld, we hebben hier resoluties over opgesteld. Ik ben ervan overtuigd dat we ook de Vlaamse Regering niet moeten overtuigen van die absolute noodzaak om de wetgeving in overeenstemming te brengen met de constitutionele, institutionele indeling van dit land.

Ik vind het een goede zaak dat u dat nu koppelt aan het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2024, maar het is ook een oproep aan collega's die partijgenoten en fractiegenoten in de federale Kamer hebben om daar een gelijkaardig standpunt in te nemen. Wij wensen dat die samenwerkingsakkoorden in overeenstemming zijn met de institutionele realiteit van het land. Dat wil zeggen dat die wetgeving dat niet langer mag blokkeren, dat wij ook exclusieve bevoegdheden hebben, bevoegdheden die wij in Vlaanderen en ook internationaal willen uitoefenen, en dat onze diplomatieke vertegenwoordiging daarvoor die mogelijkheid moet hebben. Die mag niet geblokkeerd worden op dat federale niveau.

Ik weet zeker dat ik daar niemand van onze collega's, en ook zeker de Vlaamse Regering niet, van hoeft te overtuigen. Het kan niet zijn dat dit blijft aanslepen en dat er geen stappen vooruit worden gezet door veto's die er uiteindelijk worden gesteld. Ik ben dan ook zeer blij dat ook de andere deelstaatregeringen die ambities delen, en ik denk dat er inderdaad op die manier iets geforceerd zal moeten worden.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik hoor hier dat er aan de overkant niet zozeer een sense of urgency bestaat om rond die samenwerkingsakkoorden verder te werken en ze te heronderhandelen, maar ik wil toch even zeggen dat die vraag om te heronderhandelen al sinds jaar en dag in alle mogelijke regeerakkoorden staat en dat de vorige Federale Regering die sense of urgency dan blijkbaar ook niet voelde. Oké, er zijn nu ook weer mensen van andere partijen aan de andere kant van de taalgrens bevoegd voor Buitenlandse Zaken; ik weet niet of het daarmee te maken heeft. Maar wij staan ook achter het standpunt om die onderhandelingen te gaan voeren.

Ik vind het eigenlijk heel slim wat u gedaan hebt, minister-president, om dit met uw collega's voor te bereiden naar aanleiding van 2024 – ook meteen het dertigjarig bestaan van die akkoorden –, zodat we ons daarover kunnen buigen als ons land, België, voorzitter is van de Europese Unie, en zodat we dan naar oplossingen kunnen zoeken.

Dit verzwakt ons land ook op het internationale niveau. Als je op den duur nooit nog een standpunt kunt aannemen omdat de ene regio of deelstaat dit zegt en de andere iets anders, dan neem je geen positie meer in, en dat is ook niet goed. Het

is dus in ieders belang, zowel dat van de federale staat als van de deelstaten, om ons hier grondig over te buigen en om te kijken waar de oplossing zit, zodat we ten minste op internationaal vlak nog een beetje kunnen wegen op wat daar allemaal gebeurt, want dat heeft uiteraard invloed op ons klein landje: hoe kleiner je bent, hoe meer buitenland en hoe meer buitenlandse impact. Dat hoeven we niet te zeggen in Vlaanderen, dat zo'n belangrijke exportregio is.

Ik ben het dus eigenlijk wel eens met de collega's. Ik vind het een slimme aanpak. Laat ons hopen dat het deze keer dan wel effect heeft. We zullen onze collega's aan de overzijde hier zeker over aanspreken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Heeft mevrouw Šuica, de Europese commissaris, initiatieven aangekondigd? Wel, ze heeft wel gezegd dat ze dit mee ging nemen naar de besprekingen om de samenstelling van de verschillende delegaties in het toekomstcongres te bekijken. Wij volgen dat met haar administratie op, maar tot hier toe heeft dat nog niet tot resultaat geleid, voor alle duidelijkheid.

Dat u zich opwindt over het gebrek aan de sense of urgency ... ik hoop dat u daarmee niet op mij doelt. Ik was hier maar boodschapper. Bij mij, bij ons, bij de Vlaamse Regering leeft die sense of urgency zeker en vast. Wij zijn voorbereid, wij hebben onze documenten overgemaakt aan de Federale Regering, dus wij zijn te allen tijde bereid om rond de tafel te gaan zitten en die kwestie uit te discussiëren.

Mevrouw Brouwers, als lid van de vorige Federale Regering voel ik me wel een klein beetje aangesproken. Laat me zeggen dat er toen wel intensief genegotieerd is tussen de Federale Regering en de Vlaamse Regering, maar dat men voor een van de drie samenwerkingsakkoorden niet tot een vergelijk is kunnen komen. Voor de twee andere wel, maar iedereen achtte het raadzaam om de drie samen te concluderen en niet een ervan uit het geheel los te wrikken. Je kunt je daar veel vragen bij stellen: was het niet beter om dan toch aan te nemen wat op tafel lag en dat toch al binnen te rijven? Je kunt je daar allemaal vragen over stellen, maar dat was het gegeven. Er is zeker aan gewerkt, dus ik ga ervan uit dat we samen met deze Federale Regering nog eens een inspanning gaan doen om dit toch te kunnen concluderen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, als u stappen wilt zetten richting de herwerking van die samenwerkingsakkoorden, dan zal dat natuurlijk snel moeten gebeuren. Ik heb mij nogal smalend uitgelaten over het feit dat er geen sense of urgency is, maar ik vind mij zeker niet op ten opzichte van u, minister-president. Ik moet het aan iemand overbrengen, en dat bent u dan natuurlijk. Ik hoop dat er snel concrete initiatieven worden genomen, en daar zult u natuurlijk wel stappen in moeten zetten en daarvoor zult u spanning op de boog moeten garanderen. Daarom vond ik deze vraag vandaag zeker op haar plaats. Ik hoop dat er ter zake stappen worden gezet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.